

► ПОЛІСІ-БРІФ

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ НАЗК ЩОДО ВИКРИВАЧІВ КОРУПЦІЇ

ВСТУП

ПОЧАТОК 2020 Р. ВІДЗНАЧИВСЯ ДВОМА ВАЖЛИВИМИ ПОДІЯМИ ДЛЯ ВИКРИВАЧІВ КОРУПЦІЇ:

- ▶ Набуття чинності змін до Закону України «Про запобігання корупції», які значно посилили мандат НАЗК у сфері захисту викривачів корупції та зробили його ключовим органом державної влади щодо запровадження державної політики та реалізації інституційного механізму в сфері захисту викривачів корупції в Україні.
- ▶ Перезапуск НАЗК та наявність політичної волі у нового керівництва до налагодження системної роботи в сфері захисту викривачів корупції.

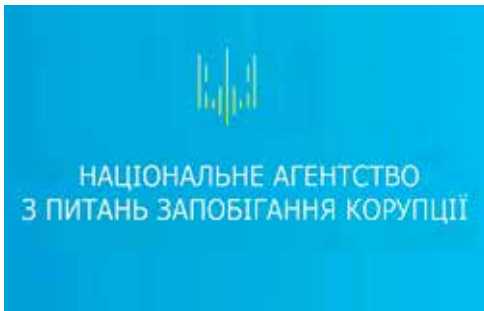
Разом з тим, практика заснування та діяльності спеціальних інституцій щодо захисту викривачів в різних країнах світу показує, що рівень ефективності та результативності цих інституцій залежить не лише від політичної волі та відповідного законодавчого регулювання в цій сфері, а й значною мірою від того, як було організовано роботу відповідної інституції, налагоджено комунікацію, координацію та співпрацю з іншими стейкхолдерами, чи отримала інституція необхідні ресурси для виконання своїх повноважень.

МЕТА БРІФА

НАДАННЯ РЕКОМЕНДАЦІЙ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ НАЗК У СФЕРІ ЗАХИСТУ ВИКРИВАЧІВ КОРУПЦІЇ.

*** У цьому бріфі правова конструкція “можливі факти корупційних правопорушень” означає: “можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України “Про запобігання корупції””.

НАЗК: напрями діяльності

1. Є ключовим органом державної влади в Україні, який має юрисдикцію щодо **захисту прав викривачів корупції**, а також є відповідальним за визначення та реалізацію державної політики щодо їх захисту (а не лише здійснює перевірку повідомлень про можливі факти корупційних правопорушень, що надходять від викривачів корупції).

2. Виступає внутрішнім каналом щодо **повідомлення співробітниками НАЗК** про можливі факти корупційних правопорушень.

З МЕТОЮ НАЛАГОДЖЕННЯ РОБОТИ НАЗК ЩОДО ВИКРИВАЧІВ КОРУПЦІЇ, КОЖЕН З ЦИХ НАПРЯМІВ ПОТРЕБУЄ ВІДПОВІДНОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ.

НАПРЯМ 1: РЕКОМЕНДАЦІЇ

Створити окреме управління щодо викривачів корупції і забезпечити його необхідними матеріальними і людськими ресурсами (з відповідними компетенціями).

Чітко розподілити обов'язки для співробітників цього управління за напрямками: проведення перевірок повідомлень від викривачів, навчання, нормативно-правове забезпечення, координації зі спеціалізованими антикорупційними органами та іншими органами державної влади, юридичний супровід викривачів корупції, аналітично-статистична робота.

Запровадити програмне забезпечення, що буде гарантувати анонімність та зворотній зв'язок з викривачами корупції, що звертаються до НАЗК, як до регулярного каналу.

Сконцентруватись на виконанні завдань:

ЗАВДАННЯ І. НАВЧАННЯ ТА НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Тренінги для співробітників відділу НАЗК, які будуть здійснювати перевірку внутрішніх повідомлень від працівників цього органу про можливі факти корупційних правопорушень щодо:

- ▶ Ефективних методів, процедур здійснення перевірок повідомлень викривачів про можливі факти корупційних правопорушень та повідомлень про порушення прав викривачів.

Тренінги для уповноважених осіб з питань запобігання та виявлення корупції щодо:

- ▶ Ефективних методів, процедур здійснення перевірок повідомлень викривачів про можливі факти корупційних правопорушень та повідомлень про порушення прав викривачів.
- ▶ Методології проведення тренінгів для працівників суб'єктів владних повноважень щодо правил, процедур повідомлень про можливі факти корупційних правопорушень, гарантії захисту прав викривачів.
- ▶ Формування сприятливого середовища в організації для викривачів.

Тренінги для працівників суб'єктів владних повноважень щодо:

- ▶ Політик, правил, процедур здійснення повідомлень про можливі факти корупційних правопорушень, гарантії захисту прав викривачів.
- ▶ Культури поваги до викривачів.

Навчально-методичні матеріали:

- ▶ Посібник для викривачів корупції.
- ▶ Методичний посібник щодо проведення тренінгів для викривачів корупції.
- ▶ Методичні рекомендації для уповноважених осіб щодо здійснення перевірок повідомлень викривачів про можливі факти корупційних правопорушень та повідомлень про порушення прав викривачів.
- ▶ Методичні рекомендації для уповноважених осіб щодо заходів захисту прав викривачів.
- ▶ Написання коментаря до положень Закону України "Про запобігання корупції" в частині викривачів корупції.

Організація просвітницьких заходів:

- ▶ Соціальна реклама щодо формування культури поваги до викривачів у суспільстві.
- ▶ Організація публічних заходів, в тому числі круглих столів для обговорення правозастосовної практики щодо викривачів корупції.

ЗАВДАННЯ II. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.

- ▶ Підготовка проекту та затвердження нормативно-правового акту щодо процедур проведення перевірки повідомлень викривачів про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України "Про запобігання корупції".
- ▶ Підготовка проекту та затвердження нормативно-правового акту щодо порядку та процедур перевірки/розслідування скарг викривачів корупції на порушення їх прав та вжиття заходів щодо їх захисту.
- ▶ Підготовка проекту та затвердження нормативно-правового акту про опрацювання анонімних та конфіденційних повідомлень про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України "Про запобігання корупції".
- ▶ Підготовка проекту та затвердження положення про внутрішні канали та процедури розкриття інформації для суб'єктів владних повноважень (відповідні положення повинні передбачати, які факти та яку інформацію співробітники повинні повідомляти та в яких випадках, кому співробітники повинні повідомляти відповідну інформацію, які права гарантуються викривачам, чіткі часові рамки кожного етапу розгляду повідомлення, що надійшло від викривача, граничний термін розслідування, час для ухвалення рішення щодо повідомлення, час для усунення виявлених порушень ін.).
- ▶ Розробка на підставі поданої інформації від аналітично-статистичного відділу змін до існуючого законодавства в частині викривачів корупції.

ЗАВДАННЯ III. НАЛАГОДЖЕННЯ СИСТЕМНОЇ РОБОТИ ЩОДО ПЕРЕВІРОК ПОВІДОМЛЕНЬ ВИКРИВАЧІВ ПРО МОЖЛИВІ ФАКТИ КОРУПЦІЙНИХ ПОРУШЕНЬ.

- ▶ Вироблення алгоритму проведення відповідних перевірок.
- ▶ Налагодження співпраці з регіональними антикорупційними громадськими організаціями для перевірки повідомлень від викривачів корупції.
- ▶ Налагодження співпраці з спеціалізованими антикорупційними органами та іншими органами державної влади щодо перевірки повідомлень від викривачів та захисту їх прав.

ЗАВДАННЯ IV. ОРГАНІЗАЦІЯ ЮРИДИЧНОГО СУПРОВОДУ ВИКРИВАЧІВ:

- ▶ Визначення співробітників, на яких будуть покладені завдання щодо надання юридичних консультацій викривачам.
- ▶ Представлення інтересів викривача в суді.
- ▶ Координація діяльності з Центром безоплатної правової допомоги.

ЗАВДАННЯ V. АНАЛІТИЧНО-СТАТИСТИЧНА РОБОТА

- ▶ Збір та узагальнення статистичної інформації щодо повідомлень, які надійшли від викривачів корупції; розмежування повідомлень від викривачів і заявників.
- ▶ Узагальнення правозастосовної практики щодо викривачів корупції і виявлення в ній прогалин; подання інформації до нормативно-правового відділу щодо необхідності внесення змін в існуюче законодавство для усунення цих прогалин.

НАПРЯМ 2: РЕКОМЕНДАЦІЇ

Створити окремий відділ до повноважень якого будуть належати: перевірка повідомлень від співробітників НАЗК про можливі факти корупційних правопорушень та повідомлень про порушення їх прав; вжиття заходів щодо захисту їх прав.

Запровадити програмне забезпечення, що гарантуватиме анонімність та зворотний зв'язок зі співробітниками НАЗК, які будуть повідомляти про можливі факти корупційних правопорушень, вчинених всередині установи.